

PERSPEKTIF TENAGA PENGAJAR PROGRAM INTEGRASI PENDIDIKAN KHAS TERHADAP INFRASTRUKTUR DI SEKOLAH

MOHD HANAFI MOHD YASIN^{1*}, NORAINI MOHD SALLEH², HASNAH
TORAN³, MOHD MOKHTAR TAHAR⁴, & SITI NUR NADIRAH
IBRAHIM⁵

Abstrak. Pemantauan berterusan daripada guru dan pihak pentadbir terhadap keperluan murid-murid berperluan khas di sesebuah program integrasi pendidikan khas adalah sangat penting kerana ia sejajar dengan amanah yang dipikul. Berbagai aspek perlu dititikberatkan untuk mewujudkan suasana pengajaran dan pembelajaran yang berkesan bagi pelajar berperluan khas yang meliputi aspek pengurusan, keselamatan, kemudahan dan lokasi program pendidikan khas. Infrastruktur mempunyai peranan besar dalam menimbulkan suasana pembelajaran yang kondusif. Ruang pembelajaran atau keluasan bilik darjah yang selesa boleh meningkatkan keberkesanan pembelajaran. Oleh itu, sewajarnya setiap program integrasi pendidikan khas mempunyai keluasan dan ruang pembelajaran yang bersesuaian. Program integrasi juga mesti dilengkapi dengan kemudahan seperti tandas orang kurang upaya (OKU), laluan bagi pelajar berperluan khas, bahan bantu mengajar dan banyak lagi. Selain itu, aspek keselamatan di sekolah juga turut menjadi keutamaan dalam menyediakan keperluan pembelajaran dalam mewujudkan suasana yang kondusif. Lokasi bilik darjah untuk program integrasi pendidikan khas pula perlu ditempatkan di lokasi yang strategik dan memudahkan pelajar. Persekitaran bilik darjah dan sekolah yang ceria dan menarik penting bagi menjamin keselesaan pelajar dalam proses pembelajaran. Namun tidak dinafikan, kemudahan infrastruktur bilik darjah dan di sekolah pendidikan khas di negara ini boleh dikatakan masih lagi berada pada tahap kurang memuaskan. Terdapat beberapa pihak yang bertanggungjawab menangani perkara ini kurang mengambil berat akan hal-hal yang berkaitan dengan kemudahan pelajar berperluan khas. Oleh itu, kajian ini dijalankan bertujuan untuk menilai kemudahan infrastruktur yang disediakan di sekolah dari perspektif pentadbir dan tenaga pengajar melalui pengalaman dalam mengendalikan program pendidikan khas. Kajian mendapati responden yang merupakan tenaga pengajar kurang mengetahui secara mendalam tentang maklumat berkaitan program pendidikan khas di sekolah mereka, kemudahan bagi proses pengajaran dan pembelajaran kurang sesuai dengan keperluan murid begitu juga dengan kemudahan aksesibiliti pelajar.

Kata kunci: Infrastruktur; pengurusan; keselamatan; kemudahan; lokasi program pendidikan khas

¹ Fakulti Pendidikan, Universiti Kebangsaan Malaysia, 43600 UKM, Bangi Selangor, Malaysia
* Corresponding author: mhmy6365@ukm.my

Abstract. Teachers and administrators need to constantly monitor and care for students with special needs in line with the trust that must be undertaken. Various aspects should be emphasized to create an environment of effective teaching and learning for students with special needs covering management, safety, facilities and location of the special education program. Infrastructure has a major role in creating a conducive learning environment. Space and classroom environment that is comfortable can increase the effectiveness of learning. Integrated special education programs should have appropriate learning space. Integrated programs should also be equipped with facilities such as toilets for the disabled, special walkways for students with special needs, teaching aids and many more. In addition, safety in schools should be prioritized in providing adequate learning environment. Classroom locations for the integrated of special education programs need to be in strategic locations to facilitate students mobility. Classroom and school environment that is comfortable is important to ensure student's comfort in the learning process. However the infrastructure of the school and classrooms for special education programs in this country are found to be at unsatisfactory levels. Several parties responsible in dealing with this matter showed little interest to provide facilities for students special needs. Therefore, this study aimed to evaluate the infrastructure available in schools from the perspective of administrators and teachers in handling special education programs. The result showed that the respondents had little knowledge on information related to special education programs in their school. It was also found that teaching and learning aids for the students with special needs lacking and accessibility to the facilities provided were inadequate.

Keywords: Infrastructure; management; safety; convenience; location of special education program

1.0 PENDAHULUAN

Pendemokrasian dan liberasi merupakan dua dasar yang diamalkan untuk membangunkan sistem pendidikan dari segi kualiti bagi memenuhi aspirasi negara. Matlamat dasar ini adalah untuk memenuhi tanggungjawab sosial kerajaan dalam bidang pendidikan dan peningkatan dari segi kualiti pendidikan (Zarin, Safani & Soo Boon, 2004). Kewujudan sistem pendidikan khas membuktikan masyarakat mengakui wujudnya sekumpulan ahli yang memerlukan pengubahsuaian dan bantuan khas untuk belajar. Selain itu, untuk meningkatkan kejayaan bagi murid-murid kurang upaya di dalam sukatan pelajaran yang biasa, pendidik dari kalangan murid-murid khas dan murid normal haruslah bekerjasama (Crozier & Sileo, 2005). Hala tuju pendidikan untuk pelajar-pelajar berkeperluan khas pada masa kini ialah ke arah mengintegrasikan mereka dengan kanak-kanak normal. Untuk itu, pelbagai kemudahan telah disediakan dan sedang ditingkatkan bagi merealisasikan matlamat berkenaan. Antaranya adalah penyediaan infrastruktur, kemudahan dan program pendidikan khas yang relevan. Terdapat juga usaha-usaha sedang dijalankan untuk memperluas dan

mempertingkatkan pengisian program khas integrasi bermasalah pembelajaran. Kerajaan juga kini giat dalam menyediakan guru pendidikan khas terlatih, dan pembantu pengurusan pelajar yang mencukupi. Di samping itu kemudahan ICT yang sesuai turut disediakan. Pihak yang terlibat juga disaran agar menjalin perkongsian pintar dengan badan sukarela dan kementerian lain yang juga menyediakan perkhidmatan untuk pelajar berkeperluan khas.

Persekitaran pembelajaran yang positif bermakna kesemua elemen yang disebut tadi berada dalam keadaan baik dan kondusif untuk menyokong aktiviti pengajaran dan pembelajaran. Penyediaan peluang-peluang pengajaran dan pembelajaran yang sama rata perlu diadakan termasuk untuk pelajar berkeperluan khas bagi membolehkan mereka berdikari dan memperkembangkan potensi masing-masing (PIPP, 2003). Selain itu, menurut Goldsmith & Goldsmith (1998) kanak-kanak yang berkeperluan khas perlu berasa selesa, selamat dan terkawal semasa belajar. Justeru itu adalah penting mewujudkan kesinambungan dalam persekitaran bagi membolehkan kanak-kanak khas bebas bergerak dan meneroka dunia sekitar mereka untuk membentuk konsep tempat (Brown, Graham & Wright, 1998).

Pengubahsuaian persekitaran di sekolah dan bilik darjah harus dilakukan untuk membolehkan pelajar yang mempunyai masalah fizikal dan kesihatan terlibat dengan sepenuhnya dalam aktiviti yang dianjurkan. Pengubahsuaian penting supaya pelajar yang kekurangan dari segi fizikal dapat terlibat dengan sepenuhnya di sekolah terutamanya bagi pelajar yang berkerusi roda. Pengubahsuaian yang boleh dilakukan adalah dengan meningkatkan aksesibiliti kepada kemudahan yang disediakan di sekolah dan bilik darjah. Menurut Gargiulo (2006), tempat di mana seseorang pelajar bermasalah itu menimba ilmu pengetahuan dan pendidikan sebenarnya akan memberi kesan kepada sikap, pencapaian dan perkembangan sosial mereka. Oleh itu, segala kemudahan asas yang mengikut keperluan mereka seperti kemudahan bebas halangan dan bilik darjah yang selesa serta aspek keselamatan perlu diambil kira bagi tujuan pengajaran dan pembelajaran. Masalah yang sering berlaku adalah, kebanyakan bilik darjah bagi Program Pendidikan Khas Integrasi menggunakan bilik darjah sedia ada di sesebuah sekolah tertentu, dan ada diantaranya terpaksa berkongsi bilik darjah yang memuatkan ramai pelajar pada satu-satu masa. Ini bermakna bilik darjah bagi program pendidikan khas integrasi tidak dibina berdasarkan spesifikasi standard dengan mengambil kira keperluan pembelajaran murid berkeperluan khas.

2.0 INSTRUMEN KAJIAN

Kajian berbentuk tinjauan ini merupakan kajian kualitatif yang bermatlamat untuk meneroka kemudahan infrastruktur yang terdapat di Sekolah Pendidikan Khas dan Program Integrasi Pendidikan Khas. Data bagi kajian ini diperolehi sepenuhnya daripada temu bual tenaga pengajar program integrasi pendidikan khas di lapan buah sekolah di Sabah. Data dari temu bual pentadbir di sekolah-sekolah di Sabah dianalisis berdasarkan lima item iaitu latar belakang responden, maklumat pengurusan, maklumat keselamatan, maklumat kemudahan dan maklumat lokasi.

3.0 METODOLOGI KAJIAN

3.1 Sampel

Populasi kajian ini terdiri daripada guru-guru serta pentadbir di sekolah pendidikan khas dan program integrasi pendidikan khas di seluruh negara. Sampel dalam kajian pula terdiri daripada pentadbir dan guru-guru yang mengajar di sekolah pendidikan khas dan program integrasi pendidikan khas. Dalam kajian ini penyelidik menggunakan kaedah persampelan kelompok bagi memudahkan proses pengumpulan data.

3.2 Prosedur Pengumpulan Data

Penyelidikan dijalankan dengan menggunakan kaedah temu bual. Prosedur temu bual dijalankan ke atas lapan orang pentadbir di sekolah-sekolah di Sabah. Semua sesi temu bual telah dirakam dengan menggunakan pita rakaman.

3.3 Prosedur Penganalisan Data

Dalam kajian ini, data dianalisis dengan menggunakan kaedah manual. Temu bual bersama pentadbir dan guru-guru di lakukan secara bersemuka. Temu bual

digunakan untuk memperoleh maklumat berkenaan fakta, kepercayaan, perasaan, kehendak dan sebagainya yang diperlukan untuk mencapai sesuatu objektif penyelidikan (Mohd Majid, 2005).

4.0 DAPATAN KAJIAN

Hasil daripada dapatan temu bual menunjukkan responden yang terdiri daripada pentadbir di sekolah-sekolah di Sabah kurang mengetahui secara mendalam tentang maklumat berkaitan program pendidikan khas di sekolah mereka. Kebanyakan kursus yang pernah dihadiri oleh responden berkaitan dengan murid pendidikan khas adalah merupakan kursus jangka pendek dan responden juga menyatakan kursus yang dihadiri merupakan modul yang sama setiap tahun. Responden juga menyatakan pengalaman mereka dalam mengendalikan program pendidikan khas adalah suatu pengalaman yang mencabar. Selain itu, antara tugas yang dilakukan oleh responden adalah dengan memantau hal-hal di sekolah, mengendalikan kemasukan data, menjaga kebajikan guru dan murid, mengurus kewangan dan sebagai penyelar program pendidikan khas di sekolah mereka.

Berkaitan dengan maklumat pengurusan program pendidikan khas pula, majoriti responden tidak mengetahui surat pekeliling berkaitan dengan pembangunan infrastruktur yang terdapat di sekolah mereka. Selain itu, tidak ramai di antara responden yang mengetahui maklumat tentang keluasan ruang yang diperlukan oleh setiap murid pendidikan khas di dalam bilik darjah. Antara yang dinyatakan adalah keluasan selebar 15 kaki, 10'×10' kaki persegi untuk pelajar Autisme manakala 5'×5' kaki persegi untuk pelajar Sindrom Down. Bagi aspek pengetahuan berkaitan peruntukan dan dana yang diberikan dalam program pendidikan khas pula, responden menyatakan bahawa mereka tidak diberitahu secara terperinci tentang dana yang diberikan.

Selain daripada itu, majoriti responden menyatakan bahawa program pendidikan khas di sekolah mereka mementingkan keselamatan bagi pelajar berkeperluan khas dan keselamatan yang dimaksudkan adalah seperti terdapat pelan kecemasan, peralatan tajam yang disimpan di tempat khas, pengawasan bagi murid-murid yang pergi ke tandas dan aspek keselamatan apabila terdapat aktiviti di luar sekolah. Seramai lima daripada lapan orang responden menyatakan bahawa di sekolah mereka tidak pernah berlaku peristiwa yang mencederakan murid-murid. Namun, tiga orang responden menyatakan di antara peristiwa yang

pernah mencederakan murid-murid pendidikan khas ialah pergaduhan di antara murid hiperaktif, murid lari dari sekolah dan terjatuh ke dalam longkang akibat longkang yang tidak bertutup. Menurut responden, di antara kemudahan-kemudahan yang disediakan untuk kelas pendidikan khas (bermasalah pembelajaran, pendengaran dan penglihatan) adalah seperti kemudahan bahan bantu mengajar (BBM), kemudahan geran perkapita (BCG), bilik menjahit, tandas, bilik masakan dan bilik multimedia.

Hampir kesemua responden menyatakan bahawa kemudahan yang terdapat dalam program pendidikan khas di sekolah mereka berfungsi untuk kegunaan murid-murid berkeperluan khas. Namun, kemudahan bagi proses pengajaran dan pembelajaran didapati masih belum mencukupi. Responden juga diminta memberikan pendapat tentang kemudahan lain yang perlu ada di dalam kelas pendidikan khas. Di antara pendapat responden tentang kemudahan yang perlu ada ialah LCD, bilik pengurusan diri, komputer, alat pandang dengar dan bilik kemahiran hidup. Penggunaan bahan-bahan berteknologi dalam pendidikan dapat membantu proses pengajaran dan pembelajaran menjadi lebih berkesan serta dapat mewujudkan suasana pembelajaran yang interaktif dan menyeronokkan. Elder-Hinshaw *et al.* (2006), menyatakan kemudahan multimedia memberi pelajar peluang untuk menggunakan pelbagai teknologi bagi mengembangkan dan menyampaikan sesebuah projek dan menggabungkan media lain seperti pengimbasan teks, gambar, video dan juga laman internet. Namun begitu, kemudahan yang sedia ada di sekolah menurut responden boleh dikategorikan kurang sesuai dengan keperluan murid dan begitu juga dengan kemudahan untuk membantu murid. Item yang terakhir di dalam soalan temubual ini adalah berkaitan dengan maklumat lokasi bilik darjah pendidikan khas.

Majoriti responden menyatakan lokasi bilik darjah pendidikan khas mereka sesuai dengan murid berkeperluan khas dimana bilik darjah pendidikan khas mendapat pencahayaan yang cukup dan kedudukan bilik darjah yang bersesuaian. Responden juga disoal adakah terdapat penambahbaikan bagi program pendidikan khas di sekolah mereka. Dapatan menunjukkan dua daripada responden menyatakan tiada sebarang penambahbaikan di sekolah mereka dua responden yang lain bersetuju bahawa terdapat penambahbaikan dari segi memperluaskan bilik darjah, mengecat kelas dan juga membina bangunan baru manakala responden lain pula tidak memberi sebarang jawapan mengenai penambahbaikan yang terdapat di sekolah mereka.

5.0 RUMUSAN

Secara keseluruhannya, responden yang terdiri daripada pentadbir dan guru-guru di sekolah menyatakan pengalaman mereka dalam mengendalikan program pendidikan khas merupakan suatu pengalaman yang mencabar. Responden didapati hanya menghadiri kursus jangka pendek dan modul dalam kursus tersebut merupakan modul yang sama digunakan setiap tahun. Oleh itu keberkesanan kursus kurang memberikan kesan yang positif bagi memperbaiki kualiti program pendidikan khas ini. Berkaitan pengurusan program pendidikan khas pula, majoriti responden tidak mengetahui surat pekeliling yang melibatkan pembangunan infrastruktur yang terdapat di sekolah mereka. Responden juga kurang mengetahui maklumat tentang keluasan ruang yang diperlukan oleh setiap murid pendidikan khas di dalam bilik darjah. Hal ini membuatkan ada di antara sesetengah guru menjalankan proses pengajaran dan pembelajaran di dalam bilik darjah yang sempit tanpa mementingkan keselesaan pelajar berkeperluan khas. Hampir kesemua responden menyatakan bahawa kemudahan yang terdapat dalam program pendidikan khas di sekolah mereka berfungsi untuk kegunaan murid-murid berkeperluan khas kecuali bagi kemudahan bagi proses pengajaran dan pembelajaran seperti LCD, bilik pengurusan diri, komputer, alat pandang dengar dan bilik kemahiran hidup. Dapatan juga menunjukkan bahawa program pendidikan khas perlu membuat penambahbaikan terutamanya dalam aksesibiliti murid berkeperluan khas agar hak dalam mendapatkan pendidikan tidak terus diabaikan.

RUJUKAN

- Brown, J., Graham, T. C. N., & Wright, T. 1998. Sensori Needs. In Lacey, P. and Ouvry, C (Eds) *People With Profound and Multiple Learning Disabilities*. London. David Fulton Publishers.
- Crozier, S. & Sileo, N. M. 2005. Encouraging Positive Behavior with Social Stories: An Intervention for Children with Autism Spectrum Disorders. *Teaching Exceptional Children*. 37(6): 26-31.
- Elder-Hinshaw, R. Manset-Williamson, G., Nelson, J. M. & Dunn, M. W. 2006. Engaging Older Students With Reading Disabilities: Multimedia Inquiry Projects Supported by Reading Assistive Technology. *Teaching Exceptional Children*. 39 (1): 6-11.
- Gargiulo, R. 2006. *Special Education in Contemporary Society: An Introduction to Exceptionality*. Belmont, CA: Wadsworth / Thomson Learning.
- Goldsmith, J. & Goldsmith, L. 1998. Physical Management in Lacey, P. and Ocvry (Eds). *People with Multiple Learning Disabilities*. London: David Fulton Publishers.

- Mohd Majid Konting, 2005. *Kaedah Penyelidikan Pendidikan*. Kuala Lumpur. Dewan Bahasa dan Pustaka.
- PIPP, 2003. *Pelan Induk Pembangunan Pendidikan*. Kementerian Pelajaran Malaysia. KPM.
- Zarin Ismail, Safani Bari dan Soo Boon Seng, 2004. *Integrasi Sosial Murid Berkeperluan Khas Bermasalah Pendengaran dalam Program Inklusif* dalam Zamri Mahamod et al. *Prosiding Seminar Pendidikan Khas*. Bangi: Fakulti Pendidikan Universiti Kebangsaan Malaysia.